

Вища освіта у міждисциплінарному вимірі: від традицій до інновацій

Головне завдання викладачів полягає в тому, щоб навчити майбутніх вихователів впроваджувати новацію не механічно, а творчо, враховувати конкретні умови роботи, вікові можливості дітей дошкільного віку. Адже сліпе копіювання інновації може призвести до негативних наслідків.

Вище зазначене, дозволяє зробити висновок про те, що при організації освітнього процесу в дошкільних закладах кожен педагог має чітко усвідомлювати, що для підвищення якості дошкільної освіти необхідно підвищувати рівень допитливості, сучасний педагог здатен вплинути на своєчасне становлення і повноцінний розвиток життєво компетентної творчої особистості, готової до самовдосконалення, саморозвитку та самоосвіти.

1. Гончар Н. П. (2015). Формування готовності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до використання інтерактивних технологій : дис. ...канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Держ. вищий навч. заклад «Університет менеджменту освіти». Київ. 306 с.

2. Про вищу освіту: Закон України : За станом на 24.07.2020 № 1556- VII. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

3. M. Montessori Dr. Montessori's own hand book. New York : A. Frederic stokes company publishers. 2021 p.

ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ – ЗМІШАНЕ ТА ОНЛАЙН НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Оксана Мондич

к. пед. н., доцент

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

В зв'язку з викликами часу – ВІЙНОЮ у нашій УКРАЇНІ, та враховуючи ситуацію з пандемією Covid-19 у світі, одним із трендів сучасної вищої освіти є дистанційне та змішане навчання. За прогнозами спеціалістів воно залишиться таким і в найближче десятиліття. Одним з пріоритетів державної політики України була та є розбудова інформаційного суспільства.

На думку Л.Є Петухової та О.В. Співаковського, використання інформаційно-комунікаційних технологій засвідчило переваги їх над традиційними системами навчання. Методична концепція їх більш сприяє реалізації принципів індивідуалізації й диференціації навчального процесу, розширенню його змісту, підвищенню інтенсифікації і результативності навчання в цілому [1, с. 7]. Сабіна Моебз та Стефан Вейбелзал визначають змішане навчання як поєднання дистанційного і традиційного спілкування в інтегрованій навчальній діяльності [2].

Термін «змішане навчання» є дослівний переклад англійських слів blended learning – вчення, тобто процес отримання знань і умінь, в якому учень є активно діючим суб'єктом. За визначенням вітчизняних

науковців А. М. Стрюка, Ю. В. Триуса, В. М. Кухаренка, змішане навчання – це цілеспрямований процес здобування знань, умінь та навичок в умовах інтеграції аудиторної та поза аудиторної навчальної діяльності суб'єктів освітнього процесу на основі використання і взаємного доповнення технологій традиційного, електронного, дистанційного та мобільного навчання при наявності самоконтролю студента за часом, місцем, маршрутами та темпом навчання [3].

Технологію змішаного навчання – технологія синергетична. Вона дозволяє ефективніше використовувати переваги очного і електронного навчання, а також нівелювати або компенсувати недоліки кожного з них. М. С. Львов, вивчаючи систему навчання у вищій школі, висловлює думку, що методична система навчання у вищій школі може бути реалізована в рамках лекційно-семінарської форми навчання, але максимальне використання дистанційних технологій навчання паралельно можливо використовувати на рівні з старими системами навчання; оснією з форм навчання у вищій школі є самостійна робота над навчальним матеріалом з залученням студентів до творчості [4, с. 112]. Все це і є система змішаного навчання.

Розглянемо переваги та недоліки очного і електронного навчання. До недоліків такого навчання можна віднести:

- це обмежений час для зворотного зв'язку з учителем, мала інтерактивна взаємодія з підручниками;
- заздалегідь закладені варіанти реакції електронного курсу на дії студента, відстрочена реакція вчителя;
- низька ступінь індивідуалізації, однакова освітня траєкторія для всіх учнів; (-) обмежене комунікаційне поле (взаємодія з невеликою групою однокласників, схожою за віком, географічному положенню і соціальним статусом);
- опосередковане (через комп'ютерну комунікацію) формування особистих зв'язків, обмеженість емоційного взаємодії.

Але є і переваги змішаного навчання:

- можливість постійного інтерактивного спілкування, зворотній зв'язок в будь-який час незалежно від місця знаходження;
- високий ступінь залученості студентів в навчальний процес, зміна темпу та ритму освоєння навчального матеріалу, стимулювання мотивації навчання, самостійності, ефективності навчання в цілому,;
- висока ступінь реакції вчителя на дії студента, більша гнучкість та реактивність, персоналізованість взаємовідносин;
- широке комунікаційне поле, можливість використовувати різні системи комунікації, залучення соціальних мереж, інтегративна взаємодія зі студентом;
- можливість сформувати особисті людські зв'язки, задіюючи емоційну взаємодію;
- підвищення індивідуалізації, гнучкості та адаптивності електронних ресурсів.

Перевагами змішаного навчання, таким чином, є особисті (людські) зв'язки, що формуються в живому режимі ведення освітнього процесу,

Вища освіта у міждисциплінарному вимірі: від традицій до інновацій

спонтанність, що дає можливість швидшого засвоєння нових знань, і формуються при електронному навчанні в інформаційно-освітньому середовищі: гнучкість, адаптивність, індивідуалізація, інтерактивність навчання та глибина рефлексії. Гнучкість передбачає, що час і місце при змішаному навчанні не обмежені строгими рамками заняття та університету, темп та ритм навчання не прив'язані до темпу та ритму роботи інших студентів. Змішане навчання забезпечує залучення до навчального процесу 100% студентів. Адаптивність реалізується як можливість організації навчального процесу для студентів із різними можливостями та запитам. Індивідуалізація здійснюється за рахунок вибудовування навчального процесу відповідно до індивідуальних освітніх потреб та можливостей студентів, при цьому методичні підходи та педагогічні технології, що використовуються викладачем у вищому закладі освіти, доповнюються інтерактивними навчальними засобами та адаптивним програмним забезпеченням. Ті, хто навчається при змішаному навчанні, мають час для того, щоб більш уважно і глибоко розглянути та обґрунтувати власні судження.

Змішане навчання, як і будь-яка інша інноваційна технологія, вимагає часу і додаткових зусиль з боку викладача з формування навчальної культури. На відміну від аудиторної системи, де основний час витрачається на формування навчальних навичок дисципліни, при використанні змішаного навчання основний упор робиться на формування навичок самостійної роботи, групової роботи, взаємодопомоги і комунікативних компетенцій.

Впровадження змішаного навчання вимагає від викладача набагато більших витрат сил і часу, ніж звична, століттями відпрацьована фронтальна форма роботи. Впровадження змішаного навчання як інновації приводить до ряду змін в самовизначенні і способах діяльності студента і викладача. Студент має простір свободи і відповідальності. Він вчиться робити свій усвідомлений вибір та розуміти наслідки. У викладача з'являються нові ролі: від транслятора до тьютора, навчальне середовище стає його ключовим інструментом, стираються межі між середовищем аудиторії і онлайн-середовищем.

Але зрозуміло, є і складнощі, і ризики при впровадженні змішаного навчання в закладах вищої освіти. Одна з головних проблем при розробці моделей змішаного навчання – визначення сталих форм, вузька предметна спеціалізація навчальних планів, планування діяльності «зверху вниз» та старі формати і зміст існуючої звітності. Достатньо велика проблема – недостатня ІТ-грамотність наших викладачів та іноді і студентів. Залежність від техніки, якості Інтернету, наявність безлімітних тарифів. Рівень володіння технологіями повинен вирости, бо це неабияка перешкода для впровадження цього підходу. Тому для викладачів і студентів необхідний технологічний лікбез. Істотний «гальмуючий» фактор – змішане навчання вимагає технічної підтримки і певних витрат та час на створення відеоматеріалів, навчальних програм і тестів.

При правильному і повноцінному застосуванні змішане навчання працює на формування цінних якостей особистості, його компетентності, які також відомі як навички XXI століття. Це: здатність до комплексного вирішення проблем, розуміння аспектів розв'язуваної задачі; формування критичного мислення, вміння підбирати достовірні джерела інформації; креативність, синтез нових ідей та рішень; командна робота, вміння продуктивно взаємодіяти з іншими людьми, шукати однодумців і створювати команди; вміння і прагнення вчитися протягом усього життя; вміння приймати рішення і нести за них відповідальність.

Змішане навчання є надзвичайно затребуваною моделлю, яка зарекомендувала себе у всьому світі як ефективний спосіб поліпшення якості знань студентів, структурування їх самостійної роботи, підвищення мотивації до навчальної діяльності. Приклади успішного застосування змішаного навчання у США, Іспанії, Австралії, Китаї та Тайвані наведені у роботі [5], описаний досвід зарубіжних викладачів показав на скільки доступніше стає навчання.

Весь світ вже давно успішно використовує інструменти дистанційного навчання, і ми також маємо сприяти їх застосуванню в освітньому процесі.

У нашому Ізмаїльському державному гуманітарному університеті в умовах війни та розгортання загрози поширення коронавірусної інфекції було ухвалено рішення про перехід на дистанційне навчання. У відповідності з Законом України «Про вищу освіту», існуючими нормативно-правовими документами у сфері вищої освіти України та з урахуванням «Положення про дистанційне навчання», затвердженого наказом № 466 Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. було розроблено «Положення про організацію освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті». Це положення регулює та регламентує порядок організації освітнього процесу в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті із застосуванням технологій дистанційного навчання в умовах дистанційного режиму. У зв'язку з цим усі очні заняття, включаючи лекційні, практичні і навіть лабораторні, були перенесені в онлайн-середовище. З метою забезпечення єдиних підходів до створення ЕОС, організації та управління дистанційним навчанням в Університеті використовується ЕОП, яка розгорнута на основі LMS Moodle, що розміщується на сервері Центру інноваційних технологій та адмініструється працівниками цього Центру. НПП можуть створювати ЕОР на платформі Google Classroom. Освітній процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого графіку навчального процесу, розкладу навчальних занять та графіків контрольних заходів. Організація освітнього процесу в дистанційному режимі здійснюється в ЕОП Moodle або Google Classroom.

Ми вже напрацювали досить компетентностей, щоб наші студенти в такий непростий час могли якісно отримати всі необхідні знання і стати відмінними фахівцями. Навчання у такий складний час – це новий

Вища освіта у міждисциплінарному вимірі: від традицій до інновацій

виклик педагогам, але наша безумовна любов до студентства, ми впевненні, допоможе здолати всі труднощі на шляху до знань!

1. Петухова Л. Є., Співаковський О. В. (2011). Актуальні питання формування інформатичних компетентностей майбутніх учителів початкових класів. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. №1. С. 7-11
2. Moebs, S. & Weibelzahl, S. (2006). Towards a good mix in blended learning for small and medium sized enterprises – Outline of a Delphi Study. Proceedings of the Workshop on Blended Learning and SMEs held in conjunction with the 1st European Conference on Technology Enhancing Learning Crete, Greece. P. 1-6.
3. Кухаренко В.М. Змішане навчання. Вебінар. URL: <http://www.wiziq.com/online-class/2190095-intel-blended>
4. Львов М. С. Тенденції розвитку освітніх інформаційно-комунікативних технологій. URL: Режим доступу: http://www.ite.ksru.edu/webfm_send/544
5. Азиатцева Т. В. (2016). Обзор существующих за рубежом курсов, созданных с применением технологии смешанного обучения. *Преподаватель XXI век*. №2 (том 1). С. 177-183. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/obzorsuschestvuyuschih-za-rubezhom-kursov-sozdannyh-s-primeneniem-tehnologii-smeshannogo-obucheniya>

СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ В ОБРАЗОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Іван Пастир

к. пед. н., доцент

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Концептуальні основи неперервної професійної освіти пов'язані із вирішенням важливої креативно-педагогічної проблеми професійного становлення молодшого бакалавра. Сьогодення художньо-педагогічної освіти вимагає концентрації уваги на особистості, розвитку творчих якостей педагога, подолання стереотипів оцінки професійної підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва, переосмислення навчально-виховного процесу як діяльності, спрямованої виключно на засвоєння й накопичення професійних знань, умінь і навичок, когнітивних уявлень щодо художньо-педагогічних явищ в оточуючому просторі. Теоретико-методологічний аналіз завдань професійного становлення фахівця засобами образотворчого мистецтва дає підстави стверджувати, що основою професійного розвитку вчителя в сучасних умовах є художньо-естетична спрямованість, неперервність професійної освіти, інтенсивний творчий розвиток у процесі практичної образотворчої діяльності.

Особливий інтерес викликає творча діяльність людей науки та мистецтва. В чому полягає відмінність між науковою і художньою